

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Lisette Tikka

Samuel Sepp

Rico Kallas

Õnnitleme vanemaid!

Kohtumispaik uue koolimaja ees. Foto: Karin Küttim

Kärdla koolile uus hoone

Meie haridustaristu on saanud olulise täienduse – Kärdlasse ehitati uus koolihoone, mis on kaasaegse ruumiplaneeringuga ja energiatõhus. Samuti on täiesti uut nägu ning mitmekülsete aja veetmise võimalustega kooli õueala.

Uus hoone on planeeritud 340 õpilasele, sh 16 erivajadusega õpilasele, ja 60 töötajale.

Protsess on olnud pikk. 2018. aasta septembris kinnitas vabariigi valitsus toetuse uue hoone ehitamiseks. Summas 3,4 miljonit eurot, millele pidi lisanduma 600 000 valla omaosalusena.

Et ehitushinnad tegid vahepealsetel aastatel rõõgatu hüppe ning koolipidaja polnud valmis kvaliteetse õppekeskkonna arvelt järele andma, on ehitustööde tegelik hind enam kui kahekordseks kasvanud.

Hiiumaa vallavalitsus koostöös Eesti arhitektide liiduga kuulutas 2019. aasta märtsis välja arhitektuurivõistluse uue hoone ideekavandi leidmiseks. Kokku laekus võistlusele viis tööd ning võitjaks valiti Arhitekt Must OÜ büroo kavand „Asum“.

Žürii kiidusõnu pälvivad ideekavandi koolihoone elemendid, mis aitavad eriti noorema astme jaoks muuta kooliruumi kodusemaks: algkooliklasside asukoht ja nende eraldi mänguala võimaldavad lastel turvaliselt liikuda siseruumide ja hooviala vahel.

Aprillis 2021 kuulutati välja ehitushange. Selle võitis OÜ Ehitus5ECO ning ehitustööd algasid sügisel 2021.

1. veebruaril 2022 sai uus õppehoone nurgakivi. Samal päeval anti teada, et koos uue hoone valmimisega saab kool uue nime – Kärdlakool. See aitab hoida järjepidevust ja ühendab endas Kärdla keskkooli, Kärdla ühisgümnaasiumi ja Kärdla põhikooli.

Mais alustati õppetööga asenduspindadel: muusikakooli, teabemaja, kooli raamatukogu, riigigümnaasiumi, HUPS-i maja, käsitöömaja, tööõpetuse maja, spordikeskuse ja mängude maja ruumides. Sügisel jätkati asenduspindadel ja senistele ruumidele lisandusid Kärdla nukuteatri hoone ja Kärdla kultuurikeskuse õppeklassid.

9. mail peeti sariapidu ning siht oli, et alanud ehk 2023. aastal alustaksime õppetööd uues hoones.

Aga sina teed plaane, elu teeb neisse omakorrekture. Sõjategevus Euroopas mõjutas ehitusturgu ja tarneid sedavõrd, et oleme pidanud ka esialgseid tähtaegu korrigeerima.

Ehitustööd võtsime vastu 28. detsembril. Viimase tööloiguna on lõpetamisel sisseehitatud mööbli tootmine ja paigaldamine.

Kuna meil ei ole lõplikku selgust, mis päeval see töö lõpeb, siis ei saa hetkel ka kindlat päeva öelda, millal koolipere asenduspindadelt uude majja kolib. Küll oleme kokku leppinud, et kohe kui eritellimusmööbel on paigaldatud, toimub suurkoristus ning oleme valmis mõne päevaga uude hoonesse kolima. Võimalik, et see tähendab paa-

riks päevaks ümberkorraldusi õppetöös. Aga sellest teavitab kool sel juhul esimesel võimalusel Stuudiumi kaudu.

Ametliku avamise planeerime kevadperioodi, mil saame ka õueala mõnusamalt uudistada. Lisaks, nagu eespool mainitud, töös on kooli nime muutmise protsess. Plaanime selle ühildada avamispeoga.

Protsess on olnud pikk. Samas on koerast üle saadud, jäänud on veel saba otsa ots ületada.

Uue koolihoonega on loodud uus keskkond ja võimalused õppetöö korraldamiseks. Sealhulgas erinevaid õppemeetodeid ja tegevusi kasutades ning põimides, mis omakorda on väljakutseks ka õpetajatele, et tunni-tegevusi uuelt moelt kavandada. Eks kooli panebki elama koolipere ise.

Aitäh vallavalitsuse projektitiimile, kooli juhtkonnale, Käina kooli kõõgile ning kõigile, kes abiks olnud ja protsessi panustanud. Suurimad tänusõnad aga õpilastele, õpetajatele ning lapsevanematele, et te sellest väljakutsest nõnda hästi olete läbi tulnud.

Lõpetuseks rahast. Üldmaksumus on tänase seisuga teadmises 8 235 000 eurot, millest Euroopa regionaalarengu fondist toetus 3 400 000 eurot. Ehitusmaksumus 6 989 000 eurot, sealhulgas lisatööd 281 200 ja sõjakallinemine 314 200 eurot.

Sisustus ehk mööbel, tehnik, kõõgi sisustus maksis 777 700 eurot. Kaasnevad tegevused 468 000 eurot. Siia

alla kuuluvad uuringud, eeltööd, arhitektuurivõistlus, järevalve, ekspertiisid jne.

HERGO TASUJA

Hiiumaa vallavanem

Kärdla kooli ehitusprojekti koostajad ja vastutajad:

» **Peaprojekteerija:** AS Infragate Eesti, Liina Mürk.

» **Arhitektuur:** Arhitekt Must OÜ, Ott Alver (Lisett Laurimäe).

» **Sisearhitektuur:** T43 Sisearhitektid, Kadi Karmann (Mari Pöld, Maria Liiva).

» **Maastikuarhitektuur:** OÜ Kino Maastikuarhitektid, Mirko Traks (K. Bachmann, J. Teppart, U.M. Pärtel, K. Talistu).

» **Ehituskonstruktiooni:** Inseneribüroo PIKE OÜ, Ivar Muuk.

» **Küte, ventilatsioon, ja-hutus:** Infragate Eesti AS, Anti Noor.

» **Veevarustus ja kanalatsioon:** Infragate Eesti AS, Julia Soboleva.

» **Elektripaigaldis, nõrkvool ja automaatika:** AXYS OÜ, Jaanus Vatter.

» **Energiamärgis:** Energiaarvutused OÜ, Artur Froš.

» **Tuleohutus:** Tuletark OÜ, Janek Floren.

» **Teedehitus:** Viavelo OÜ, Roland Mäe.

» **Ehituse peatöövõtja:** Ehitus5ECO OÜ.

Kärdla ja Palade lasteaiad saavutasid Ettevõtliku Lasteaia baastaseme

Kärdla ja Palade lasteaiad on liitunud Ettevõtliku Lasteaia haridusprogrammiga ja saavutanud baastaseme. 13. jaanuaril andus sihtasutus Hiiumaa arenduskeskus neile üle ka Ettevõtliku Lasteaia baastase kvaliteedimärgise.

Ettevõtliku Kooli programm on kaasaegse hariduse kvaliteedimärk. See on koondnimetus põnevale ja kaasaegsele õppimise meetodikale ning ühtlasi haridusprogramm, mis toob koolidesse ja lasteaedadesse rohkem iseseisvat ja ettevõtliku hoiakut, arendab lastes otsustusvõimet ja ärgitab tegutsemishimu. Alates 2021. aastast arendab ja haldab haridusprogrammi MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused.

Mida annab standard aga lasteaiale ja miks on see oluline?

Palade lasteaia direktor Agne Ruben toob välja, et nende lasteaiale on omane lapsest ja tema huvidest lähtuv tegevuskultuur, mida Ettevõtliku Kooli haridusprogramm igati toetab. Palade lasteaid tunneb siirast rõõmu baastaseme pälvimisest, mis kinnitab, et lasteaid on oma tegemistest tegutsenud ja arenenud teadlikult. „Mõistame, et üheskoos lastega oleme valinud põneva õpiraja, millega olema küll alles alguses, kuid ootame põnevusega, mis meid veel ees ootab,“ ütles Ruben.

Kärdla lasteaia õppealajuhataja Ingrid Prikk märkis, et Ettevõtliku Lasteaia standard tase on andnud lasteaiale vajalikud teadmised ja oskused ettevõtliku õppe süsteemseks rakendamiseks. Õpetajakonda on koolitatud rakendama ettevõtliku õppe meetodeid.

„Selleks, et täna olla baastaseme lasteaid, on täidetud kõigi hindamistegurite baastaseme

Palade lasteaid

Kärdla lasteaid. Fotod: Hiiumaa arenduskeskus

väärtused. Baastaseme saavutamine on kogukonnale ja koostööpartneritele selgeks märgiks lasteaia kvaliteedist, mis on võrreldav teiste sama kvaliteedistandardit omavate asutustega Eestis,“ rääkis Prikk.

Õppealajuhataja lisas, et standard annab lasteaiale võimaluse edasi areneda, loob tingimused õpetaja eneseteostuseks ja kujundab oskusi meeskonnatöös.

Tema sõnul on oluline, et ettevõtliku lasteaia õppeprotsess on ülesehitatud nii, et õpetaja on protsessis suunaja ja juhendaja, kes võimaldab igal lapsel osaleda talle jõukohases rollis ja vastutada oma õppimise eest.

„Initsiatiiv ja õppimislust peab lähtuma lapsest endast. Õppetöö on seotud reaalse eluga meie ümber ja seda rakendatakse praktikas. Koos õppimine on tore, toob sära silma lapsele, vanemale ja õpetajale. Meil aitab kõike seda teostada mitmekesine koostöö erinevate partneritega kogukonnas,“ ütles Prikk ja lisas, et Kärdla lasteaid on tänulik Hiiumaa arenduskeskusele, kes on võimaldanud neile koolitusi, seminare, õppepäevi ja väljasõite teistesse lasteaedadesse üle Eesti.

2022. aastal kasvas Hiiumaa elanike arv 201 inimese võrra

1. jaanuari 2023 seisuga elab saarel 9758 inimest, samas kui 1. jaanuaril 2022 oli see 9557.

Möödunud aasta tipphekt oli 1. septembril, mil elanike arv oli 9868. 2022. aasta viimastel kuudel mõjutas vähenemist nii sündidest suurem surmade arv kui väljaränne. Detsembris sündis 3, suri 12. Saabus 38, lahkus 78 inimest.

Kokku menetleti Hiiumaal 726 elukoha ümber registreerimist.

Möödunud aastal registreeriti Hiiumaa vallas 66 sündi. Teise ilma lahkus 126 kodanikku.

Sõlmiti 32 ja lahutati 9 abielu.

Tere tulemast uutele Hiiumaa elanikele ning aitäh teile, kes te jätkuvalt hiidlasena kirjas olete.

Vallavalitsuse istungitelt

○ Otsustati tunnustada Hiiu-
maa valla tänukirjaga Artur
Valku panuse eest Hiiumaa,
eriti Kõrgessaare piirkonna
spordi- ja kultuurielu eden-
damisel.
○ Otsustati vabastada alates
1. jaanuarist 2023 Artur Valk
Kõrgessaare vaba aja keskuse
juhataja ametikohalt.
○ Otsustati kinnitada alates
1. jaanuarist 2023 Kõrgessaa-
re vaba aja keskuse juhataja
ametikohale Anne-Ly Tors-
tensson.
○ Otsustati sõlmida leping
Guru Projekt OÜga Hiiumaa
Paluküla terviseraja Suusa-
mäe kinnistu teenindushoo-
ne projekteerimiseks. Leping
maksumusega 15 000 eurot (il-
ma käibemaksuta).
○ Otsustati anda nõusolek
Hiiumaa vallavalitsusele le-
pingu sõlmimiseks raamatu-
pidamisprogrammi teenuse-
pakkuja OÜga San Revilo. Tee-
nuse maksumus ilma käibe-
maksuta on 19 800 eurot.
○ Otsustati tunnistada liht-
hankes „Küttegaanuli tarne
Lauka põhikooli katlamaja-
le“ edukaks pakkuja Ardor OÜ
pakkumus nr 407911 kui hin-
damise kriteeriumide koha-
selt majanduslikult soodsaim

pakkumus, milles puidupelle-
ti ühe tonni hind ilma käibe-
maksuta on 400 eurot.
○ Otsustati kinnitada Käina
lasteaed Tirtspõnni töötaja-
te koosseis alates 01.01.2023
järgnevalt: direktor 1,0; õpe-
taja 10,0; logopeed 0,25; eri-
pedagoog 1,0; muusika- ja lii-
kumisõpetaja 1,0; õpetaja abi
5,0; toitlustaja 0,25; perenai-
ne 1,0; pesupesija ja korista-
ja 1,0; majandustööline 0,6.
Kokku 21,1.
○ Otsustati anda avaliku üri-
tuse luba Silver Eensaare-
le „Ultraretk Taliharja Vana-
kuri“ korraldamiseks Hiiu-
maa vallas.
○ Otsustati heaks kiita viis
hajaasustuse programmi aru-
annet.
○ Otsustati vabastada korral-
datud jäätmeveoga liitumisest
kümme jäätmevaldajat.
○ Otsustati mitte vabasta-
da korraldatud jäätmeveoga
liitumisest üheksa jäätme-
valdajat.
○ Otsustati algatada Hiiumaa
vallas Hiiessaare külas Saue
kinnisasjal asuva eratee ava-
likuks kasutamiseks määra-
mise menetlus. Seada Hiiu-
maa valla kasuks isiklik ka-
sutusõigus kinnisasjale ava-

liku kasutamise tagamiseks.
○ Otsustati algatada Hiiumaa
vallas Vahtrepa külas Heilo
kinnisasjal asuva eratee ava-
likuks kasutamiseks määra-
mise menetlus. Seada Hiiu-
maa valla kasuks isiklik ka-
sutusõigus kinnisasjale ava-
liku kasutamise tagamiseks.
○ Otsustati algatada Hiiu-
maa vallas Hiiessaare külas
Hiiessaare sadam kinnisasjal
asuva eratee avalikuks kasu-
tamiseks määramise menet-
lus. Seada Hiiumaa valla ka-
suks isiklik kasutusõigus kin-
nisasjale avaliku kasutamise
tagamiseks.
○ Otsustati seada isiklik ka-
sutusõigus Elektrilevi OÜ ka-
suks järgmistele Hiiu maa-
konnas Kõrgessaare alevikus
asuvatele kinnistutele ning
määrata isikliku kasutusõi-
guse seadmise tingimused:
Tööstuse tee 25, Tehase tee,
Peatuse, Näkmani tee, Pargi
tee, Ninametsa tee, Tööstuse
tee 16 a, Tööstuse tee 16, Töö-
stuse tee 27a. Isikliku kasutus-
õiguse seadmisega seotud ku-
lud kannab Elektrilevi OÜ.
○ Otsustati seada isiklik ka-
sutusõigus Elektrilevi OÜ ka-
suks Hiiu maakonnas Hiiu-
maa vallas Männumaa külas
asuvale Kotkasoo kinnistule
ning määrata isikliku kasutus-
õiguse seadmise tingimused.
○ Otsustati seada sundval-

dus Hiiu maakonnas Hiiu-
maa vallas Suuremõisa kü-
las asuvale Tamme korteri-
omandi kinnistule. Kinnis-
tute igakordsete omanike ko-
hustus on sundvaldust talu-
da. Sundvaldus seatakse täht-
ajatult Enefit Connect OÜ ka-
suks uue sidemaakaabelliini
rajamiseks, tulumiseks ning
majandamiseks (remontimi-
ne, hooldamine). Sundvaldu-
se ala pindala on ligikaudu
256 m².
○ Otsustati anda nõusolek
isikliku kasutusõiguse sead-
miseks Hiiumaa valla ka-
suks avaliku kasutamise ees-
märgil Eesti vabariigi oman-
dis, majandus- ja kommuni-
katsiooniministeeriumi va-
litsemisel ning transpordi-
ameti valduses oleva kinnis-
asja osadele järgmiselt: Hiiu
maakonnas Hiiumaa vallas
Kõrgessaare alevikus asuva-
le 12116 Kõrgessaare sada-
ma tee kinnisasjale jalgratta-
ja jalgte rajamiseks ning 313
m² suuruse osa tee kilomeetri-
tel 0,04-0,21 tänavavalgustuse
rajamiseks.
○ Otsustati anda nõusolek
Hiiumaa vallas Öngu külas
asuva Kasepõllu kinnisasja ja-
gamiseks kolmeks iseseisvaks
katastriüksuseks. Määrata ja-
gamise tulemusel moodusta-
tavate katastriüksuste lähi-
aadressid ja sihtotstarbed

järgnevalt: lähiaadress Ka-
sepõllu, sihtotstarve maatu-
lundusmaa 100%; lähiaadress
Päikese, sihtotstarve maatu-
lundusmaa 100%; lähiaadress
Tuuleranna, sihtotstarve maa-
tulundusmaa 100%.
○ Otsustati anda nõusolek
Hiiumaa vallas Partsi külas
Partsi kinnisasja jagamiseks.
Määrata jagamise tulemusel
moodustatavate katastriüks-
uste lähiaadressid ja sihtots-
tarbed alljärgnevalt: lähiaad-
ress Irmi, sihtotstarve maa-
tulundusmaa 100%; lähiaad-
ress Armi, sihtotstarve maa-
tulundusmaa 100%; lähiaad-
ress Mustu, sihtotstarve maa-
tulundusmaa 100%; lähiaad-
ress Partsi, sihtotstarve maa-
tulundusmaa 100%.
○ Otsustati anda nõusolek
Hiiumaa vallas Loja külas
Metsa kinnisasja jagamiseks.
Määrata jagamise tulemu-
sel moodustatavate katastri-
üksuste lähiaadressid ja siht-
otstarbed järgnevalt: lähiaad-
ress Metsa, sihtotstarve maa-
tulundusmaa 100%; lähiaad-
ress Laane, sihtotstarve maa-
tulundusmaa 100%.
○ Otsustati algatada Hiiumaa
vallas Palukülas asuvate Ra-
jamäe ja Rajanurme kinnis-
tute detailplaneeringu koos-
tamine.
○ Otsustati kehtestada Soon-
lepa küla Mamma maaüksu-

se detailplaneering.
○ Otsustati kehtestada Haus-
ma küla Kuuseoja maaüksuse
detailplaneering.
○ Otsustati kehtestada Hir-
muste küla Uue-Jaagu maa-
üksuse detailplaneering.
○ Otsustati algatada Hiiumaa
vallas Villamaa külas Kaasiku-
põllu kinnistu detailplanee-
ringu koostamine.
○ Otsustati muuta Pärna kü-
las asuva Kaja katastriüksuse
lähiaadress. Uueks lähiaad-
ressiks määrata Perema.
○ Otsustati määrata Kassari
külas asuvatele katastriüksus-
tele lähiaadressid ja sihtots-
tarbed alljärgnevalt: lähiaad-
ress Kassariotsa tee, sihtots-
tarve transpordimaa 100%;
lähiaadress Rannakivi, siht-
otstarbeta maa 100%.
○ Otsustati määrata Hiiumaa
valla Hiiumaa vallavalitsu-
se kaudu eestkostel oleva isi-
ku osas eestkostja ülesandeid
täitvaks isikuks Hiiumaa val-
lavalitsuse laste heaolu spet-
sialist Anni Üksik.
○ Otsustati määrata Hiiu-
maa valla Hiiumaa vallava-
lituse kaudu eestkostel oleva
isiku osas eestkostja ülesan-
deid täitvaks isikuks Hiiumaa
vallavalitsuse sotsiaaltööspe-
tsialist Kairi Priit.
○ Otsustati osutada ühele isi-
kule eluruumi tagamise tee-
nust.

Volikogu jaanuarikuu istungi kokkuvõte

Kiduspe küla Pärnapõllu maaüksuse detailplaneeringu kehtestamine

Volikogu otsustas vastu võt-
ta Kiduspe külas asuva Pär-
napõllu maaüksuse detail-
planeeringu. Planeeritav ala
asub Kiduspe külas Pärnapõl-
lu maaüksusel. Vastavalt üld-
planeeringule asub planeeri-
tav maaüksus detailplaneerin-
gu kohustusega väärtuslikul
maastikul, kus üldplaneerin-
gu järgi pole planeeringualal
juhtotstarvet määratud. Keh-
tiva detailplaneeringu alusel
on maaüksuse eelmise oma-
niku poolt merepoolne hoo-
ne ehitatud osaliselt ranna
ehituskeeluvööndi alale. Sel-
lest tingitult on vajalik detail-
planeeringu järgse hoonestusa-
la korreerimine. Uue detai-
lplaneeringuga on vajalik
taotleda ranna ehituskeelu-

vööndi vähendamist 80 meet-
ri kaugusele kehtivast Lääne-
mere ranna veepiirist. Detail-
planeeringus kavandatu pla-
neeringu eesmärgiks on üld-
planeeringu muutmise ranna
ehituskeeluvööndi vähen-
damise taotlemisel, krundile
ehitusõiguse ja hoonestusala
määramine koos olulisema-
te arhitektuurinõuete, vajali-
ke tehnovõrkude planeerimi-
suga, liikluskorralduse lahenda-
misega ning vajalike servi-
tuutide ja kitsenduste ulatuse
seadmisega.

**Meistri detailplaneeringu
koostamise algatamine ning
keskkonnamõju strateegilise
hindamise algatamata jätmine**
Meistri kinnistu asub Emmas-
te valla üldplaneeringu järgi
detailplaneeringu kohustu-
suga hajaasustusalal, osaliselt

perspektiivsel pere- ja ridaela-
mumaal. Üldplaneeringuga
on määratud minimaalseks
ehitusõigusega krundi suu-
ruseks 1,0 ha. Planeeringuala-
na mõistetakse Hiiumaa val-
las Haldi külas asuvast Meistri
kinnistust ca 1 ha. Meistri kin-
nistu on hoonestamata. Pla-
neeringuga tehakse ettepanek
üldplaneeringu muutmiseks,
ehituskeeluvööndi vähenda-
miseks hoonestusala ja juur-
depäasutee osas. Üldplanee-
ringu muutmise on põhjen-
datud, sest üldplaneeringu
järgi on perspektiivne hoones-
tusala määratud perspektiiv-
seks pere- ja ridaelamu jaoks.
Hiiu maakonna planeeringu
järgi sobib ala elamu- ja suvi-
laehituseks, kuid uued hoo-
ned tuleb hoolikalt maastiku
sobitada. Meistri kinnistu
detailplaneeringu KSH vaja-

likkuse kohta koostatud eel-
hinnangu kohaselt ei kaasne
käsitleva detailplaneerin-
gu elluviimisega olulist nega-
tiivset keskkonnamõju. Vo-
likogu otsustas eelnõu vastu
võtta.

Rahvakohtuniku- kandidaatide valimine

Volikogus oli arutlusel uu-
te rahvakohtukandidaati-
de valimine järgmiseks nel-
jaks aastaks. Pärnu maakoh-
tu rahvakohtunike volituste
tähtaeg Hiiu maakonnas lõ-
peb 13. aprillil 2023. aastal.
Rahvakohtunikuks võib ni-
metada 25-70-aastase teovõi-
melise Eesti kodaniku, kelle
elukoht on olnud rahvastiku-
registrijärgselt Hiiumaa vald
vähemalt üks aasta ning kes
oskab eesti keelt keelesea-
duses sätestatud C1-tasemel
või sellele vastaval tasemel
ning on rahvakohtuniku te-
gevuseks sobivate kõlbeliste

omadustega. Vallavolikogu
poolt valitud rahvakohtuni-
kukandidaatide seast nime-
tab rahvakohtuniku ameti-
se kohtu juures asuv rahva-
kohtunike nimetamise ko-
misjon. Volikogu otsustas
seada kandidaatideks An-
nika Graubergi, Riina Lille-
õie, Helika Villmäe ja Katrin
Paadi.

**Hiiumaa Vallavolikogu
21.11.2019 määruse nr 86
„Hiiumaa valla koolieelsetes
lasteasutustes lapsevanemate
poolt kaetava osalustasu
kehtestamine“ muutmise**
Teisel lugemisel oli määru-
se nr 86 paragrahvi 2 muut-
mine järgmiselt: osalustasu
suurus 45 eurot kuus. Parag-
rahvi 3 lõiget kaks muutmise
järgmiselt: lapse puudumisel
lasteaiast osalustasu ümber ei
arvestata, välja arvatud juhul,
kui laps puudub mõjuval põh-
jusel üle 15 päeva järjest. Mää-

ruse nr 86 paragrahv 4 kehte-
tuks tunnistamine. Volikogu
otsustas eelnõu vastu võtta,
määrus jõustub 1. veebruarist
2023.

Hiiumaa valla 2023. aasta eelarve

Teisel lugemisel oli Hiiumaa
valla 2023. aasta eelarve. Suu-
rimaks erinevuseks võrreldes
2018-2022 aasta eelarvetega on
2023. aasta põhimõtte muu-
tus osavaldade eelarvetes. Se-
ni kehtis põhimõte, et osava-
la põhitegevuse eelarve tulu-
de jaotamisel maksutuludest
ja ressursitasudest lähtutakse
vastavalt 2017. aasta antud val-
la tegelikule maksutulude ja
ressursitasude laekumise pro-
portsioonile kogu valla tegeli-
ke maksutulude ja ressursita-
sude laekumisest. 2022. aastal
oli tulumaksu suhe 35% valla-
valitsusele ja 65% osavaldade-
le. Eelnõu saadeti kolmandale
lugemisele.

Detailplaneeringud

Palukülas Rajamäe ja Rajanurme detailplaneeringu algatamine

Hiiumaa vallavalitsuse
28.12.2022 korraldusega nr
787 otsustati algatada Palukü-
las Rajamäe (katastritunnus
20501:001:1736, pindala 14 995
m², sihtotstarve maatulundus-
maa) ja Rajanurme (katastri-
tunnus 20501:001:1737, pindala
15 479 m², sihtotstarve maatu-
lundusmaa) kinnistu detailpla-
neering, mille eesmärgiks on
Rajamäe ja Rajanurme katast-
riüksustele ehitusõiguse ja ehi-
tustingimuste määramine ela-
mu ja abihoonete rajamiseks,
liikluse ja parkimiskorralduse
lahendamine ning tehnovõr-
kude väljaehitamiseks vajami-

nevate koridoride määramine.
Algatamisel teadaoleva in-
fo põhjal täiendavate uurin-
gute läbiviimise vajadus puu-
dub. Detailplaneeringu koos-
tamise eesmärk on kooskõlas
Pühalepa valla keskosa üldpla-
neeringuga.
Detailplaneeringu koosta-
mise korraldaja on Pühalepa
osavalla valitsus (aadress Tem-
pa küla, Hiiumaa vald 92348)
ja kehtestaja on Hiiumaa val-
lavalitsus (aadress Keskväljak
5a, Kärkla 92413). Korralduse-
ga saab tutvuda tööajal Püha-
lepa osavalla valitsuses aad-
ressiga vallamaja, Tempa küla,
Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla
veebilehel.

Täiendav info Mai Julge, 463
6845, mai.julge@hiiumaa.ee.

**Linumäe külas Kase
detailplaneeringu algatamine**
Hiiumaa vallavalitsuse
16.11.2022 korraldusega nr 681
otsustati algatada Linnumäe
külas Kase (katastritunnus
20501:001:0877, pindala 3106
m², sihtotstarve elamumaa)
kinnistu detailplaneering, mil-
le eesmärgiks on Kase kinnis-
tule ehitusõiguse ja ehitustin-
gimuste määramine ridaelamu
ja abihoonete rajamiseks, liik-
luse ja parkimiskorralduse la-
hendamine ning tehnovõrkude
väljaehitamiseks vajaminevate
koridoride määramine.

Algatamisel teadaoleva in-
fo põhjal täiendavate uurin-
gute läbiviimise vajadus puu-
dub. Detailplaneeringu koos-
tamise eesmärk on kooskõlas
Pühalepa valla osa Suuresa-
dama-Kärkla piirkonna üld-
planeeringuga.
Detailplaneeringu koosta-
mise korraldaja on Pühalepa
osavalla valitsus (aadress Tem-
pa küla, Hiiumaa vald 92348)
ja kehtestaja on Hiiumaa val-
lavalitsus (aadress Keskväljak
5a, Kärkla 92413). Korralduse-
ga saab tutvuda tööajal Püha-
lepa osavalla valitsuses aad-
ressiga vallamaja, Tempa küla,
Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla
veebilehel.

Täiendav info Mai Julge, 463
6845, mai.julge@hiiumaa.ee.

**Heltermaa külas Tatre
detailplaneeringu
vastuvõtmine ja avalik
väljapanek**
Hiiumaa vallavalitsuse
14.12.2022 korraldusega nr 745
võeti vastu Hiiumaa valla Hel-
termaa külas asuva Tatre kin-
nistu detailplaneering (DAGO-
pen OÜ töö nr 21-56). Planee-
ringuala suurus on 12 575 m².
Planeering näeb ette Tatre ka-
tastriüksusele hoonestusala
määramise kuni 4 hoone (ela-
mu ja abihooned) püstitami-
seks maksimaalse ehitisealu-
se pinnaga 500 m² koos oluli-

semate arhitektuurinõuetege-
ja tehnovõrkude lahenduse-
ga. Detailplaneering ei sisal-
da üldplaneeringu põhilahen-
duse muutmise ettepanekut.
Detailplaneeringu avalik väl-
japanek toimub 13. jaanuarist
kuni 27. jaanuarini 2023 töö-
päevadel tööajal Pühalepa osa-
valla valitsuses aadressiga val-
lamaja, Tempa küla, Hiiumaa
vald ja Hiiumaa valla veebile-
hel. Avaliku väljapaneku ajal
on kõigil huvitatutel võimalik
planeeringulahendusega tut-
vuda ning vallavalitsusele kir-
jalikult sisulisi ettepanekuid ja
arvamusi esitada.
Täiendav info Mai Julge, 463
6845, mai.julge@hiiumaa.ee.

Riigikogu valimised 2023

2023. aasta riigikoguvalmistel saab hääletada nädala jook-sul 27. veebruarist 5. märtsini:

- Esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii paberse-deliga jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.
- Pühapäeval valimispäeval toimub ainult pabersedeliga hääletamine. Valijal on võimalus pühapäeval jaoskon-nas pabersedeliga hääletades oma e-häääl veel ära muuta.
- Esmaspäevast neljapäevani on igas vallas ja linnas ava-tud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda.
- Reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas.
- Kodus hääletamine toimub valimisnädala reedest pü-hapäevani. Taotlust selleks saab esitada telefoni teel reedel ja laupäeval kell 12-20 ning pühapäeval kell 9-14.

RIIGIKOGU VALIMISED 2023						
E	T	K	N	R	L	P
27.02	28.02	01.03	02.03	03.03	04.03	05.03.2023
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00		Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 - 20.00
Elektrooniline hääletamine						
E 9.00 ...					... L 20.00	
Asukohas hääletamine 9.00 - 20.00				Kodus hääletamine 9.00 - 20.00		

PAINDLIK JAOSKONNAVALIK

Valija saab oma valimisringkonna piires hääletamas käia endale sobivaimas jaoskonnas. Selle võimaluse tagab **elekt-rooniline valijate nimekiri** ehk paberi asemel on nimeki-ri nüüd arvutis.

Ringkonna hääletusruumide asukohad on kirjas **vali-miste teabelehel**, veebilehel [valimised.ee](#) ja teavet saab ka **riigiinfo telefonilt tel 1247**.

JAOSKONNAS

- Valija tuvastatakse isikut tõendava dokumendi (ID-kaa-rt, pass, juhiluba) alusel.
- Seejärel teeb jaoskonnatöötaja arvutis elektroonilise valijate nimekirja märke, et andnud valijale hääle-tamissedeli.
- Valija saab hääletamissedeli kätte paberile antud allkir-ja vastu. Selleks on jaoskondades eraldi allkirjalehed.
- Valija läheb valimiskabiini, kus kirjutab sedelile mee-lepärase kandidaadi numbri.
- Enne kokkumurtud sedeli valimiskasti laskmist vaju-tab jaoskonnatöötaja selle välisküljele pitsatijäljendi.

E-HÄÄLETAMINE

- E-hääletada saab ainult **arvutis**.
- Enda tuvastamiseks ja hääletamiseks on vaja kas **ID-kaarti ja ID-kaardi lugejat** või **mobii-IDd**.
- E-hääletamise **rakendus laadi alla** [valimised.ee](#) vee-bilehelt.
- Turvaliseks ja sujuvaks e-hääletamiseks **kontrolli** eel-nevalt:
 - » kas ID-kaardi sertifikaadid kehtivad;
 - » kas arvu-tis on kõi-ge uuem ID-kaardi tark-vara;
 - » kas arvuti operatsioo-nisüsteem vajab uuen-dusi;
 - » kas viiruse-tõrjetark-vara vajab uuendusi.
- NB! 30 minu-ti jooksul pärast hääletamist on võimalus oma **e-hääle kohale-jõudmist kont-rollida nutisead-me** (nutitelefon, tahvelarvuti) abil:
 - » laadi kas Google Play või Appstore'i rakenduste poest alla või uuenda **EH kontrollrakendus**;
 - » **skaneeri kontrollrakendusega QR-kood**, mis e-hää-letamise järel arvuti ekraanile kuvati.

VALIMISTE TEABELEHT

- Valijad, kellel on ametlik @eesti.ee e-posti aadress suu-

natud või kelle e-posti aadress on rahvastikuregistris, saavad teabelehe e-kirjaga.

- Valijatele, kelle e-posti aadressi teada ei ole, saadetak-se teabeleht paberil.
- Teabeleht jõuab valijateni hiljemalt 23. veebruaril.
- Valimiste teabelehel on kirjas **üldine info hääletamis-võimalustest** ja märgitud kõigi **hääletamisruumide asukohad** vallas või linnas.

VÄLISMAAL HÄÄLETAMINE

- Riigikogu valimistel saab hääletada ka Eesti välisesin-dustes.
- Välisesindustes toimub hääletamine vähemalt kahel päeval vahemikus **18. veebruarist 23. veebruarini**.
- Välisriikides on võimalik hääletada ka kirja teel. Kirja teel hääletamiseks tuleb valijal esitada välisesindusele hil-jemalt 3. veebrua-riks kirjalik taotlus.

- Püsivalt välis-riigis elaval valijal peab olema mää-ratud valimisring-kond. Kui see on määramata, siis ei ole teda valijate ni-mekirjas. Selleks, et kontrollida, kas teil on valimisring-kond määratud, tu-leb pöörduda [abi@rahvastikuregis-ter.ee](#).
- Püsivalt välis-riigis elava valija valimisringkond määratakse tema viimase elukoha alu-sel Eestis, selle puudumisel valija vanemate või vanava-nemate viimase Eesti elukoha aadressi alusel.
- Välismaal elavad valijad saavad valimiste teabelehe jaa-nuari esimesel nädalal.

VALIMISÕIGUS

Riigikogu valimistel on hääletamisõigus **vähemalt 18-aas-tasel** Eesti kodanikul, kes ei kanna vanglakaristust.

KANDIDEERIMISÕIGUS

- Riigikogu valimistel võivad kandideerida **vähemalt 21-aastased** Eesti kodanikud. Kandideerida ei tohi te-gevväelased ja vanglakaristust kandvad isikud.
- Valimistel võivad osaleda nii erakonnad kui ka üksik-kandidaadid.
- Erakond saab kandidaadid üles seada valimisringkon-nas.
- Kõigist ringkondades ülesseatud kandidaatidest koos-tab erakond üleriigilise nimekirja.

VALIMISRINGKOND

- Riigikogu valimistel jaguneb Eesti territoorium 12 ring-konnaks.
- Valimisringkond on üksus, kus seatakse üles konkreet-sed kandidaadid.
- Igal ringkonnal on kindel arv mandaate, mis jaotatak-se sealse valijate arvu järgi.
- Kokku on mandaate 101 ehk sama palju, kui on koh-ti Riigikogus.

MANDAATIDE JAOTUS

RIIGIKOGU VALIMISED 05.03.2023

VALIMISRINGKOND

Nr 1 - Tallinna Haabersti, Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa
Nr 2 - Tallinna Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa
Nr 3 - Tallinna Mustamäe ja Nõmme linnaosa
Nr 4 - Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa
Nr 5 - Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa
Nr 6 - Lääne-Virumaa
Nr 7 - Ida-Virumaa
Nr 8 - Järva- ja Viljandimaa
Nr 9 - Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)
Nr 10 - Tartu linn
Nr 11 - Võru-, Valga- ja Põlvamaa
Nr 12 - Pärnumaa

MANDAATIDE ARV

10
13
8
16
6
5
6
7
7
8
8
8
7

POLIITILINE AGITATSIOON

- Poliitiline välireklaam on lubatud kogu valimispe-rioodi ajal.**
- Poliitilist selgitustööd** tohib teha ka **valimispäeval**.
- Vaid **hääletamisruumis** sees peab olema tagatud **va-limisrahu**.

Mittetulundusliku tegevuse tegevustoetuse taotlemise tähtaeg on 1. veebruar

Hiiumaa valla vabaühendustele (MTÜdele ja seltsingutele) an-tava tegevustoetuse taotlemise tähtaeg on 1. veebruaril (k.a).

Käesoleval aastal on võimalik tegevustoetust taotleda Hiiu-maa valla iseteeninduskeskkonnas valla kodulehel. Tegevus-toetust saab taotleda kohaliku küla- ja seltsielu või huvitege-vust edendava ürituse korraldamiseks ja/või taotleja regulaar-sete toimingutega seotud tegevuskulu katmiseks samal aastal, sh halduskuludeks.

Toetatav tegevus peab olema suunatud valla elanikele või val-la esindamisele. Maksimaalne toetussumma on 1000 eurot. Tu-letame meelde, et õigeaegselt peavad olema esitatud ka toetus-te kasutamise aruanded.

Uuendusena esitavad spordivaldkonnaga seotud vabaühen-dused tegevustoetuse taotluse vaid Hiiumaa spordiliidule, mis on seotud enamike seniste valdkondlike ülesannete ja rahalis-te vahendite üleminekuga Hiiumaa vallavalitsuselt Hiiumaa spordiliidule.

2023. aastal on Hiiumaa vallaelarve eelnõus mittetulundus-liku tegevuse taotlusvoorudeks vahendeid summas 30 000 eu-rot, mistõttu on võimalik toetuseid eraldada varasemast väik-semas mahus.

Valla arengukavasse saab esitada muudatusettepanekuid

Hiiumaa vallavalitsus ootab kõigilt hiljemalt 10. veebruariks Hiiumaa valla arengukava põhjendatud muudatusettepanekuid e-posti aadressile [valitsus@hiiumaa.ee](#).

Vallavalitsus vaatab arengudokumendi üle regulaarselt kord aastas ning muudatusi võivad teha kõik. Arengukava muutmi-ne toimub vastavalt arengukava ja eelarvestrateegia koostami-se korrale, mida saad täpsemalt lugeda Riigi Teatajast.

Valla arengukava on dokument, milles esitatakse majandusli-ku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna, looduskeskkonna ja rah-vastiku tervise arengu pikaajalised suundumused ja vajadused ning Hiiumaa maakondliku arengu strateegiline planeerimine. Hiiumaa valla arengukava leiad [vald.hiiumaa.ee/arengukava](#).

Kõrgessaare aleviku keskuses uuendati tänavavalgustust

Kõrgessaare aleviku keskuses asendati kõik vanad tänavaval-gustuslambid uute, säästlike LED-valgustitega. Kokku vahetati 47 valgustit vanadel postidel. „Uute valgustitega peaks energia kulu vähenema 25 protsendile senisest kulust,“ ütles Kõrgessaa-re osavalla vanem Niels Rattiste.

Tänavavalgustust uuendas OÜ Väino ja KO, tööde maksumus ilma käibemaksuta oli 10 810 eurot.

Rattiste sõnul on käesoleval aastal kavas vahetada ka Kõpu maantee kergliiklustee äärde jäävad valgustid. Lisaks saab valgustatud uus kergliiklustee Coop'i poest Armiojani. „Eraldi võtame projekteerimisse Nõmmerga tee tänavavalgustuse, kus hetkel tänavavalgustust pole,“ lisas osavallavanem.

Tänavalgustus põleb Kõrgessaare alevikus vastavalt Kõrges-saare osavallakogu ettepanekule hommikul alates 06.30 kuni päe-vavalguse saabumiseni ja öhtul pimenemisest kuni 22ni. Arut-lusel on öhtuse aja nihutamine hilisemaks, energiasäästu ar-velt, sest kogukonnast on pöördunud kodanikke, kes veel kella 22 ajal tänavatel liiguvad ja sooviksid valguse hilisemat kustumist.

Teavita probleemist!

[Anna-teada.ee](#) veebilehel saad teavitada kohalikku omavalitsust heakorraprobleemist, näiteks prügihunnik metsa all, lahtine kaev, tänavavalgustuse lamp ei põle vms.

Sa saad märkida kaardil probleemse koha ja kirjutada lühike-se selgituse. Kõige parem on, kui sa teed probleemsest kohast fo-to ja lisad selle teatele. Kindlasti sisesta oma kontaktandmed (si-nu nimi, e-posti aadress ja telefon), siis saab omavalitsus vajadu-sel sinult täpsustusi küsida või tagasisidet anda. Kui oled sisesta-nud kontaktandmete reale oma e-posti aadressi, siis saadetakse teate koopia ka sinu e-postile.

Süsteem edastab sinu teate automaatselt õigele kohalikule omavalitsusele. Teadet käsitletakse kui vihjet ja üldjuhul tagasi-det ei anta.

Rakendus võimaldab vaadata nii sinu kui teiste teateid hea-korraprobleemidest, mis on viimase paarikümne päeva jooksul edastatud. Roheline marker kaardil tähendab, et kohalik oma-valitsus on probleemi teadmiseks võtnud või töökatva lisanud või probleemi lahendanud. Punane marker tähendab, et prob-leem on käsitlemata.

Probleemist on võimalik teada anda ka Hiiumaa mobiili-rakenduse kaudu.

Hiiumaa arenduskeskuses alustas tööd noorte ettevõtlikkuse koordinaatorina Birgit Lukk

Birgiti (pildil) töövaldkond on ettevõtliku eluhoiaku kujundamine Hiiumaa noorte hulgas ning noorte ettevõtlikkust arendavate tegevuste elluviimine, sh noorte ettevõtlikkuse- ja ettevõtlusõppe tegevustega seotud läbi-rääkimiste pidamine ja kokkulepete tegemine, noorte ettevõtlusinkubaatori tegevuste organiseerimine ja vastutusvaldkonda puudutava teabe kogumine, noorte ideede toetamine ning info edastamine.

Birgit lõpetas 2019. aastal Tallinna ülikoolis noorsootöö eriala õpingud, pärast lõpetamist asus ta tööle Harjumaale Kose gümnaasiumisse huvijuhina ametikohale. Hiiumaale kolis Birgit püsivalt 2020. aastal. Täna-seks töötab ta põhikohaga Hiiumaa vallavalitsuses noorsootöö spetsialistina ja lisandunud noorte ettevõtlikkuse koordinaatori ametikoht Hiiumaa arenduskeskuses pakub lisavõimalusi ning suuremat koostöövõrgustikku veelgi kvaliteetsema noorsootöö pakkumiseks Hiiumaal.

Birgit kirjeldab ennast iseloomusõnadega kohusetundlik, täpne ja sihikindel. Vabal ajal leiab Birgit võimaluse päriselt puhkamiseks ning looduses viibimiseks.

Sihtkoha turunduse ja arenduse koordinaatorina asus aasta algusest tööle Hiiumaa arenduskeskuses Joanna Elisabeth Viik

Joanna (pildil) tööülesanded on seotud Hiiu ja Saare maakonnaga kui turismisihtkoha konkurentsivõime tugevdamisega läbi turundus- ning arendustegevuste.

Hiiumaaga seovad teda siinsed juured ja oma kodu loomine.

Kõrghariduse omandas Joanna Elisabeth Tartu ülikooli Pärnu kolledžis turismi- ja hotelliettevõtluse õppekava sihtkoha juhtimise suunal (*cum laude*, 2022).

Töökogemused on mahukalt mitmekülgsed – neid kogus ta töötades üle kaheksa aasta projektijuhina reklaamiagentuuris BrandAbout, osaledes vabakutselise-na turundusprojektides ja panustades vabatahtlikuna kultuurisündmustesse.

Joannat paelub Hiiumaa kõrvulukustav vaikus, he-li- ja valgusreostuse olematu eksistents. Samuti on talle oluline puhas ja hoitud looduskeskkond, et saaks ise võimalikult erisuguseid toiduaineid kasvatada ja kindla-malt tuleviku poole sammuda. Enda kirjeldamiseks üt-leb Joanna, et „vajadusel diplomaan, vajadusel tantsupeo hing,“ ning lisab, et puhkehetkedel loeks ta heal meelel tiigi ääres Alliksaart.

Uues rollis loodab ta mitmekülgselt panustada. Eriti oluline on tema sõnul just koostöö erinevate osapoolte vahel arendamiseks konkurentsivõimelisi turismipiirkondi.

Sadamad on inimeste nägu

Oleme viimasel kolmel aastal palju rääkinud Hiiumaa sadamate ehitamisest, betoonist ja rahast, merendusest ja turismist. Ei juhtu just sageli, et ühel aastal ehitame valmis koguni kaks sadamat! Meeldetuletuseks, et juunis avasime Sõru jahisadama laienduse ja detsembri algul valmis kauaoodatud Kalana jahisadam. Siinkohal pole põhjust tagasihoidlikkuseks ning tuleb tehtu üle uhke olla. Täpselt nii nagu eelmisel aastal lubasime – parim lugu on tegu! Aga lõppevat aastat kokku võttes tahaksin seekord mõtiskleda hoopis inimestest. Neist, kes sadamatesse elu toovad ning neid hoole ja armastusega hoiavad. Sadamates toimuv sünnib tegelikult koostöös ja just see teeb sadamast avaliku ruumi osa kõige paremas mõttes. Igaüks, kes tahab edendada meie sadamate tegevust, saab siin panustada ja kui sadamad on näoga kogukonna poole, siis on inimesed alati valmis kaasa mõtlema ja kaasa lööma.

Sadamate hinged

Maailma ilusaim väikesadam – just nii reklaamib Orjaku sadamat tegus Orjaku külaselts, kelle eestvedaja Margit Kääramees väsimatult ja pühendunult kohaliku kogukondliku elu juba aastaid üleval hoiab. See on julge lubadus, mille taga on südamega oma asja ajavad inimesed. Seltsi ja Margiti eestvedamisel toimuvad tuleval suvel juba 10. aastat Kassari Kultuurineljapäevad, millest on saanud sadama lahutamatu traditsioon. Margit on suvel esimesena sadamas ja õhtul viimane, kes lahkub. Muide, Orjaku külamajas ei jää keegi kunagi tühja kõhuga, sest ikka leiab Margit maitsva või ku valmistamiseks aega, või kui vaja, kihutab põhjagaasiga Kassari poodi, et näljasele meresõitjale saaks suppi või pannkooke pak-kuda. Margit on sadama hing, kes hoiab koos merelt ja maalt saabujad nii, et nad tahaksid ikka ja jälle tagasi Orjaksusse minna.

Kogukonna tegijad

Teiseks tootsin välja kõik kogukonnaliikmed, kes on osa sadamate identiteedist ja meie parimad sõbrad: purjetajad, kalurid, ettevõtjad, kultuuriinimesed, külaseltsid ja talgulisid. Just nende kaudu jõuavad siia ka teised kogukonnaliikmed, et luua sadamates elamu-si ja tegevusi noortele ja vanadele, omadele ja võõrastele. Loen üles mõned paljudest koostööpartne-ritest: jahtklubi Dago, Sõru merekool, Yacht Service, iUmek rest-to, resto KORK, Sõru merekeskus ja Sõru kõrts, Tuulekala festival, Sõru Jazz ja paljud teised. On ju loomulik, et sadamates hooldatakse alu-seid ning pakutakse süüa ja juua, aga igal juhul on nad osa meie pil-dist. Kui küllaline ei saa sadama-restos lauda ja on pettunud või jääb toiduga väga rahule, siis internetis

Foto: erakogu

pannakse vastavalt hinne 1 või 5 tihti just hoopis sadamale – küla-lise jaoks on see „üks sadam kõik“ ja just seepärast on hea koostöö nii oluline, et üksteise tegemiste-le ollakse valmis ka oma nimi alla kirjutama. Kogukond on alati val-mis hoidma sadamas toimuv sil-ma peal ja sageli olema hindamatu väärtusega kiirreageerijad või ausad kurjustajad, kui miski korrast ära on. Ikka hea pärast!

Julged otsustajad

Võimatu on alahinnata valla juhtide ja otsustajate panust Hiiumaa sadamate arendamisse. Me pole pi-danud neid veenma, et sadamad on Hiiumaa majandusele ja sotsiaalse-le võrgustikule olulised. Kui Kala-na jahisadama ehitusprojekt val-mis sai, oli sihtasutusel ainult vei-di rohkem kui pool raha koos. Kui-gi otsus Kalana jahisadam valmis ehitada oli juba varem tehtud, pol-nud veel käesoleva aasta algul sugu-gi kindel, et päriselt ehitamiseks lä-heb, sest hanke tulemused olid kõr-gete ehitushindade tõttu ehmata-vad. Ilma vallajuhtide otsustavuse-

ta lisaraha hankimisel oleks Kalana rahva kauaaegne unistus oma sa-damast ainult unistuseks jäänud-ki. Aitäh julguse ja mehisuse eest raskete valikute tegemisel! Lumme mattunud uhiuue Kalana jahisa-dama avamisel ütles kogukonna eestvedaja ja entusiast Enn Rand-maa, et aluseid täis sadam on suu-re unistuse täitumine kogu Kala-na rahvale. Kui veel sadamatankla karajame... Las järgmiseks aastaks jääb samuti midagi! Siinkohal tu-leb tunnustada sihtasutuse mees-konda, projekteerijaid, ehitajaid ja finantseerijaid, kes on seatud ees-märgid ja tehtud valikud täpselt, õigeaegselt ja suure südamega ellu viinud.

Lõpetuseks

Mõned küllalised saadavad meile jõulukaardi, sest neile on jäänud hea mälestus suvisest Hiiumaale purjetamisest – ju me oleme midagi õigesti teinud. Sügisel Eesti paa-diomanike klubi poolt korraldatud üle-eestilisel väikesadamate hin-damiskonkursil „Tunnustatud kü-lalissadam“ saavutas Sõru jahisa-

dam kõrge teise koha. Eesti paadi-omanikke tuleb uskuda, sest sa-damate vahel valitseb tihe kon-kurents iga kliendi pärast. Kärda-la sadam oli 2022. aasta Euroopa parimate purjetajate kodusadam. Avamerepurjetajad jahtidel Ma-tilda 4 ja Olympic töid suvel Nor-rast koju terve karikate komplek-ti. Ahtris on nende kodusadamaks kirjas Kärkla. Meil on põhjust olla uhke, et saame oma tšempionid igal kevadel siit merele saata ja sü-giseti neid jälle vastu võtta. Jaht-klubi Dago ja Hiiumaa Sadama-te suurepärase koostöö tulemu-sena on Eesti purjetajate usaldus Hiiumaa ja selle sadamate kvali-teedi osas nii suur, et saame või-maluse korraldada järjest mahu-kamaid ja kaalukamaid võistlusi ka eeloleval aastal.

Südamlikud tänud kõigile ini-mestele, kes sadamaid oma koduks peavad. Sadamad on teie nägu.

MARGUS KASTEIN
SA Hiiumaa Sadamad
nõukogu esimees

Kõrgessaare vaba aja keskust juhib Anne-Ly Torstensson

Kõrgessaare vaba aja kesku-se (VAK) juhatajana alus-tas jaanuaris Anne-Ly Torst-sensson, kes konkursil nelja kandidaadi seast välja valiti. Varasemalt on Anne-Ly sama-des ülesannetes töötanud Em-maste VAKis, kus ta 2016. aastal alustas Emmaste vaba aja kesku-se loomisega ja liikus sealt eda-

si SA Hiiumaa arenduskesku-sesse. Kõrgessaare VAKi juhata-ja ülesannetele lisaks jätkab An-ne-Ly kestliku turismi koordi-naatorina SA Hiiumaa arendus-keskuses.

„Kestlik mõtteviis ja tradit-sioonid on mulle väga südame-lähedased ja need on ka kand-vad teemad, millele oma töös

toetun. Kõrgessaare VAK on üle Hiiumaa tuntud oma pika tra-ditsiooniga spordi- ja kultuuri-sündmuste poolest, neid tradit-sioone püüan kindlasti säilitada. Traditsioonid aga ei tähenda se-da, et me ajaga kaasas ei käiks või mõningaid uuendusi ellu ei kut-suks. Kindlasti on jätkuvalt va-ja edasi areneda ja seda nii kest-

likkuse edendamisel, kui ka kul-tuuri- ja spordielu korraldami-sel. Vaba aja tegevuste korral-damisel tuleb väga palju mõel-da kestlikkusele ja näen, et uues ametis saan hästi ise praktikas läbi proovida neid teooriaid, mida kestliku turismi koordi-naatorina propageerin,“ rääkis Anne-Ly.

Koostöö on oluline

Möödunud aasta oli raamatukogudel tihe. Raamatukogude aasta ja Hiiumaa valla kirjandusaasta muutsid raamatukogude igapäevaelu väga intensiivseks, kuid õnneks sai need tegevused omavahel integreerida. Näiteks maakondlikud koolitused.

Raamatukogudel on riiklik raamatukogude arendamise programm, kust maakonna-raamatukogud saavad maakondlikeks koolitusteks taotleda rahastust. Oleme seda võimalust igal aastal kasutanud. 2022. aastal viisime läbi projekti „Raamatukogude tugevdamine Hiiu maakonnas“, mis erines mõneti eelmistest aastatest. Meie fookuses oli koostöö. Suurendasime koostöövõrgustikku ja lisasime selliseid tegevusi-seminare, mis vajasisid omavahelist koostööd või koostööd teiste asutustega või teise valdkonna inimestega.

Peep Lillemäelt soovisime kuulda, kuidas modereerida kirjandusüritust ja esitada häid küsimusi: mis tema meelest teeb kirjandusürituse huvitavaks; kas anda kogu „võim“ esineja kätte või oleks parem teda juhtida; mis köidab kuulaja tähelepanu. **Tarmo Kähr** rääkis küberturvalisusest ja digihügieenist: kuidas internetis turvaliselt toimetada, millised on turvalised autentimised, millised lehed on head ja millised pahad, mida teha „võidupak-

kumistega“, kuidas mitte avada tundmatuid linke jms. **Anu Vahter** viis läbi vaimse tervise koolituse. Ta rääkis sellest, kuidas oma vaimset tervist tähele panna, millised on ohumärgid, millal on õige aeg sellega tegeleda, millal on liiga hilja. Ta andis head nõu ja tegi praktilisi harjutusi, kuidas iseennast värskena hoida ja treenida oma mälu, et ise ei satuks masendusse ja elul oleks eesmärk.

Meil toimusid ühisseminarid ja külastused mitmete mandri-raamatukogudega. **Lääne-Harju valla raamatukogudega** kohtusime Tallinnas Rahva Raamatu korraldatud seminaril. Rahva Raamat tegi ülevaate oma tegevusest ja arendusest ja osalesime Berit Kaschani biblioteraapia koolitusel ja töötoas.

Kevadel käisid suure bussiga Hiiumaal külas **Viljandi raamatukogud**, kes tutvusid Kärkla avatud raamatukoguga. Toimus arutelu-seminar teemal: uued teenused lugejatele. Avatud raamatukogu. Hiiumaa kirjandusfestivali ajal käisid suurte bussidega Kärkla avatud raamatukogu uudistamas Saaremaa raamatukogud ja Valgamaa raamatukogud. Seminaridel rääkisime raamatukogude arendustegevusest ning saarlased/valgalased tahtsid kõike teada meie avatud raamatukogu kohta. Korraldasime saarlastele Soonlepa kohtumise kirjanik Mae Lenderiga ja näitasi-

me, et Hiiumaal on hea (kera-majas) elada.

Esimest korda korraldasid Hiiumaa raamatukogud ühist raamatupäeva. Raamatupäev toimus juuni alguses Kärkla kultuurikeskuses. Seal said raamatuid müüa inimesed, kellel olid raamatud koju seisma jäänud. Aga sai teha ka raamatuvahetust või suisa ilma rahata ära anda. Kes raamatupäeval käisid, said osaleda vahvas töötoas, mille korraldasid Palade raamatukogu töötajad Ene Vannas ja Sandra Pahk. Samal ajal toimus galeriis raamatu „Aeg. Teekond nimega Naine“ esitlus ja kohtumine Hiiumaa oma staari – Vilma Tikerpuuga. Raamatus on Vilmast pikk ja huvitav intervjuu.

Teine tore koostöö oli Kärkla kultuurikeskusega, kelle kutsel osales Kärkla raamatukogu Hiiumaa Lastefestivalil. Olime seal väljas raamatukogu telgiga. Festivali ajal sai laenutada lasteraamatuid, teha ennast seal-samas raamatukogu lugejaks ja sai ka kohe õigused avatud raamatukogu kasutamiseks. Meil oli arvuti ja internetiühendus, millega saime otse raamatukogusüsteemi (see pole üldsegi tavaline!). Korraldasime laste jaoks kirjandusliku aardejahi ja selles osales ca 40 last!

Kaks koolitust-seminari jätsime kirjandusfestivali ajaks, et nendest saaks osa rohkem inimesi. Eesti tuntuim ja hinna-

tuim koomiksikirjutaja **Joonas Sildre** õpetas, kuidas saab luua kirjandust läbi kunsti. Koomiksid on kirjanduses üsna ebapopulaarne žanr, kuid Joonas Sildre oskab koomiksist näidata kvaliteetse nurga alt. Ja kes pole näinud, soovitan vaadata graafilist romaani Arvo Pärdist „Kaheli vahel“.

Jaan Tootsen, kes on tuntud Vikerraadio „Õõulikooli“ saate toimetajana, on ühtlasi väljandunud ka mitmeid tuntud ja populaarseid raamatuid. Tema rääkis oma seminaris, kuidas kirjutada ja luua raamatut.

Koolitusaasta võtsime kokku maakondliku talveseminariga. Tegime kokkuvõtteid raamatukogudeaastast, valla kirjandusaastast ja koolitustest. Kuna 2022. aasta oli erinevate nimeaastate tõttu kolm korda intensiivsem, siis olime aastal lõpuks kõik väsinud. Siinkohal suur tänu Hiiumaa raamatukogude töötajatele, kes vastu pidasid!

Suur tänu ka kultuuriministeeriumile, kellele on Kärkla linnaraamatukogu projektid meeldinud ja kes andis meie projektile „Raamatukogude tugevdamine Hiiu maakonnas“ raamatukogude arendusprogrammist raha.

ANNELY VEEVO

Kärkla Linnaraamatukogu direktor

Hiiumaa spordikeskuse juht Martin Lauri soovib raamatut Anders Hansen „Tugev aju. Kuidas liikumine ja treening sinu aju tugevdavad“.

„Liikumine on oluline. Ole enda vastu aus, sea teostatav eesmärk, liigu päriselt ka!“ rõhutab Martin Lauri.

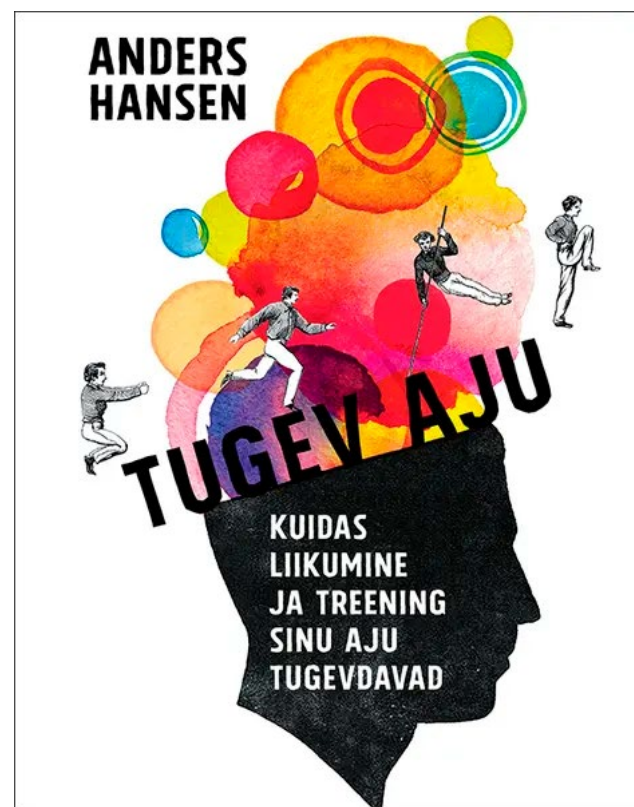
Raamatust lähemalt:

Kas tahad, et taluksid paremini stressi, tunneksid end reipamalt, et sul oleks parem mälu, et oleksid loovam ja oskaksid paremini puhata? Tänapäeva aju-uuringud näitavad, et regulaarne füüsiline koormus suurendab ajupotentsiaali rohkem kui sudokud, ristsõnad ja tervisetooted kokku.

Just aju on tegelikult see kehaosa, mida liikumine kõige rohkem mõjutab. Selles raamatus avaldab Anders Hansen põhjuse, miks see nii on. Kas peaksime käima või jooksmas? Kui kaua? Kas jõutrenn on tõhusam kui jooksmine? Kuidas peavad lapsed liikuma, et parandada õpi- ja keskendumisvõimet? Millised on parimad harjutused depressiooni vastu ja milline on parim päevarežiim ärksa aju jaoks? Sellest ülipopulaarsest raamatust saab vastused, kuidas peaks liikuma, et jõuda tulemusteni, mis on nii ulatuslikud, et neid võib nimetada lausa vaimseks uuendamiseks. Kõik autori argumentid põhinevad teadusuuringutel.

Anders Hansen on omandanud Karolinska instituudis arstikutse ja töötab psühhiaatria valdkonnas paarastina. Tema sulest on ilmunud üle 2000 artikli nii teadusajakirjades kui Rootsi päevalehtedes. Tema esimene raamat füüsilise aktiivsuse mõjust inimkehale „Terviseretsept“ ilmus 2014 ja sai samuti rahvusvaheliseks menukiks.

Raamatut on võimalik laenutada Kärkla, Käina ja Emmaste raamatukogust.

Hiiumaa noortevolikogule uus hingamine

Hiiumaa valla kolmas noortevolikogu koosseis kogunes esimest korda 19. oktoobril 2022. aastal. Täna on noortevolikogu liikmed kogunenud ühistele koosolekutele kord kuus, et arutada ühiseid plaane ja anda enda arvamus vallavolikogu päevakorrapunktile. Nii mõnigi noortevolikogu liige on juba saanud võimaluse osaleda erinevatel sündmustel nii Saaremaal kui ka Tallinnas.

Noortevolikogu moodustab kümme Hiiumaa hakkajat noort, keda motiveerib ühine soov Hiiumaa arengusse panustamisel ning noortevolikogule uue hingamise andmisel. Noortevolikogu esimeheks on Marilyn Järvsaar ja aseesimeheks Britt Anell Teemets. Liikmeteks Hugo Oskar Kopli, Getlin Juhe, Teili Unt, Jürgen Vander, Karl-Artur Eiskop, Kertu Suve, Martin Kääramees ja Nora Puu. Millised on aga noorte enda mõtted seoses noortevolikoguga?

Millised oli emotsioonid, kui said teada, et oled valitud Hiiumaa valla noortevolikokku?

Kõik noortevolikogu liikmed tõid välja, et noortevolikogu liikmeks saamine rõõmustas neid väga. Mõneti ka üllatas. Noored leiavad, et noortevolikogu annab neile võimaluse esindada Hiiumaa noorte häält vallas ning pöörata tähelepanu noorte heaolule ja võimalustele kohalikul tasandil.

Kuidas kirjeldaksid noortevolikogu koosseisu?

Noortevolikogu liikmed kirjeldavad koosseisu aktiivsena ning leiavad, et üksteise vastu ollakse sõbralikud ning üldine õhk-kond kohtudes on alati positiivne ning üksteise arvamusst võetakse kuulda.

Millised on teie ühised eesmärgid ning soovid, mida tahaksite praeguse koosseisuga täide viia? Meie soov on esindada Hiiumaa

noori ning soovime, et meie valla noorte mõtted, rõõmud ja murekohad jõuaksid noortevolikoguni. Julgustame noori meie poole pöörduma ning meiega koostööd tegema. Lisaks esindusfunktsioonile tahame kindlasti korraldada noortele erinevaid sündmusi, et meie kõigi igapäevast elu huvitavamaks teha.

Kuidas kirjeldaksid Hiiumaa noort? Kas Hiiumaa noorte hääl on teie arvates kuulda?

Jürgen: „Hiiumaa noored võiksid rohkem jagada enda mõtteid ja tundeid.“

Martin: „Leian, et Hiiumaa vald võtab noori kuulda ning arvestab meie mõttega.“

Getlin, Britt ja Teili: „Noorte häält on Hiiumaal vähe kuulda, seda peaks võimendama.“

Jälgi Hiiumaa noortefotot Instagramis: @hiiumaanoorte, Facebookis: Noorsootöö Hiiumaal.

Sportimis- ja liikumisvõimalused Hiiumaal täiskasvanutele

HIIUMAA SPORDIKESKUS
Hiiumaa spordikeskus on avatud E-R 9-22, L, P 10-22, tel 5744 6644. E-post spordikeskus@hiiumaa.ee.

Esmaspäev: kl 18-19.30 pilates, 18-19.30 *bodypump*.

Teisipäev: kl 19-20 aeroobika, 18-19 jõusaali ringtrenn, kl 19-20 *line-tants*.

Kolmapäev: kl 18-19.30 pilates.

Neljapäev: kl 18.30-19.30 *bodypump*, 19-20 aeroobika; kl 18-19 jõusaali ringtrenn.

Laupäev: kl 11-12 jõusaali ringtrenn.

KONTAKTID:

Jõusaal:

Siret Tara: tel +372 5697 4761, siret.tara@gmail.com.

Erkki Murakas: tel +372 528 5096, erki_murakas@hotmail.com.

Bodypump: Taisi Telvik, tel +372 524 7549, Taisi.telvik@gmail.com.

Aeroobika: Lia Rosenberg, tel +372 520 7457, lia@inglid.ee.

Pilates: Marika Vösamäa, tel +372 5621 6670, marika.vosamaa@gmail.com.

Tantsimine: Tiina Kaev: tel +372 515 6996, tiinakaev@gmail.com.

VABAAJAKESKUS TUULETORN (varasemalt Tuuletorn + Käina spordikeskus)

E-R kell 15-21 (esmaspäeviti ronimissein kinni).

L-P 12-21 (ronimissein L-P 12-18).

Kontakt: spordikeskus, tel 5340 7161, ronimise tel 5350 5028 www.kainasportikeskus.ee. Soovitav broneerida vähemalt 24 tundi ette vältimaks elavat järjekorda.

Sportimisvõimalused:

Ujula;
Jõusaal;
Lauatennise mängimise võimalused;
Aeroobikatreeningud.

Lisaks õues tasuta kasutamiseks:

Väli-tenniseväljakud;
Rannavolle plats;
Väljõusaal;
Disc golf'i rada.

EMMASTE SPORDIHALL

Lihastreening E, N kl 19.

Võrkpall R kl 18.

Jõusaal kokkuleppel sporditöötajaga (tel 5800 8149) esmaspäevast pühapäevani.

PALADE SPORDIHALL

Avatud E-R kl 7-15, sel ajal saab kasutada ka jõusaali.

Kontakt: Teet Kitkas, tel 5668 3965.

Treeningud:

Sulgpall, juhendaja Heidi Kõmmus, klubi Tutt E ja K kl 18.30-20.

Sulgpall T ja N kl 18.30-20, juhendaja Aldo Sinijärvi.

Võrkpall ja üldfüüsiline treening R kl 18-20, juhendaja Siiri Sülla.

Kl 9-15.45 toimuvad saalis kehasekasvatuse tunnid, kooli pikapäevavõimalused, treeningud koolilastele.

PÜHALEPA VABA AJA KESKUS

Üldfüüsiline treening E ja N kl 18, juhendaja Silver Laidro (täiskasvanutele, Suuremõisas).

Jalgpall K kl 16, juhendaja Alan Gabriel Tadeu Fiuza, (laste-noortele, Suuremõisas).

Liitumissoovist võib teada anda aadressil pyhalepavak@hiiumaa.ee.

Jõusaali kasutamise võimalus Suuremõisa spordihoo-nes. Aegade broneerimine: book.heygoldie.com / Pühalepa-Vaba-Aja-Keskus.

KÕRGESSAARE VABA AJA KESKUS

Spordiringid ja Kõrgessaare jõusaal

Jõusaal E-R 12-19.

Tantsu ja liikumisrühm K 15.30-17, juhendaja Stella Suitso, info tel 5564 1247.

Rahvatantsurühm Ungrulust E, K 19.30-21, juhendaja Helgi Taelma, info tel 523 4649.

KÄRDLA KULTUURIKESKUS

Kontakt: kultuur@hiiumaa.ee, tel. 5300 3234.

Naisvõimlemine T, N kl 19, juhendaja Helle-Mare Kõmmus. Eakate aeroobika T, N kl 17.30, juhendaja Lia Rosenberg. Laste rahvatantsuringid Pat-siusti (III-IV kl) ja Naadrased (VII-IX kl) võtavad samuti heameelega vastu uusi liikmeid.

KÄINA HUVI- JA KULTUURIKESKUS

Beebide ja väikelaste võimlemine, juhendaja Maigi Taelma. 4-kuused kuni 1-aastased:

K 10-10.45.

Üle 1-aastased: K 11-11.45.

Kõikantsurühmad võtavad samuti vastu uusi tantsijaid.

Lisainfo www.kainakultuur.ee, tel. 53 463 896, kultuur.kaina@hiiumaa.ee.

LIIGUMIS- JA SPORDIMISVÕIMALUSED VABAS ÕHUS

- Paluküla terviserada.
- RMK matkarajad Hiiumaal loodusegakoos.ee/kuhu-minna.
- Väljõusaalid kõigis osavaldades.
- Madalseiklusradad Kärkla rannas, Emmaste külas ja Palade külas.
- Disc golf'i pargid Palukülas, Käinas, Emmastes, Viscosa kultuuritehase juures ja tehasehoones.

Patareide hinnatõusu aitab ohjeldada nende usinam kokkukogumine

Patareide tootmiseks kasutatavate maavarade hinnad on kriisi ajal mitmekordistunud, mis toob paratamatult kaasa ka patareide ja akude hinnatõusu. Kui suudaksime usinamalt kasutatud patareid kogumiskasti viia, saaks neid kasutada uute patareide tootmiseks. See aitaks säästa kallide ressursse ja pehmen-dada põntsu rahakotile.

Eurooplased on Eesti inimestest märksa tublimad vanade patareide kokkukogud. Keskmiselt jõuab Euroopa riikides iga teine patarei pärast kasutamist kogumiskasti. Luksemburglased aga suudavad lausa 71% patareidest ja akudest kokku koguda. Eesti inimesed viivad vaid 30% kogumiskastidesse ja sama palju visatakse olmeprügi hulka.

„Patareid ja akud sisaldavad nii väärtuslikke kui ka ohtlikke aineid, mis on tavaprügi hulka visates suureks ohuks loodusele ja inimestele,“ ütles keskkonnaminister Madis Kallas. Näiteks sisaldub neis koobaltit, pliid, liitiumit ja niklit, mis on kriitilise tähtsusega ja raskesti kättesaadavad toorained.

„Saame vanades patareides ja akudes olevat väärtuslikku materjali uuesti kasutada ning suunata selle uute patareide valmistamisse, kuid selleks on meil esmalt vaja need eraldi kokku koguda,“ selgitas Kallas.

Ajaga kasvab nõudlus patareide ja akude järele tormi-

lise tempoga – juba 2030. aastaks toodetakse neid senisest kümme korda rohkem. 2040. aastaks aga suureneb akude ja patareide jäätmete hulk ligi 700 korda. Hoogustuv tootmine suurendab nõudlust üha enamate maavarade järele, mille kaevandamine on kallis ning keskkonnale koormav ja ohustab elurikkuse püsimist.

Tallinna ülikooli tudengite hiljutisest uuringust selgus, et inimesed, kes patareid eraldi ei kogu, hindavad oma majapidamistes tekkivat patarei-

de kogust väikeseks ja keskkonnale väheohtlikuks. „Tegelikult on iga olmeprügis- se visatud patarei ohtlik. Iga kogumiskasti viidud patarei seevastu aitab loodust hoida ning säästa uute patareide tootmiskuludelt,“ sõnas keskkonnaministeeriumi ase-kantsler Kaupo Heinma. „Sellega anname oma panuse, et pidurdada kliimamuutusi. Ringlussevõetud materjali kasutamine võimaldab vähendada toote tootmise CO₂ jalajälge, toorainete eetilist han-

kimist ja varustuskindlust.“

Oma kasutatud patareid saab viia kogumiskasti – mille leiab näiteks toidupoe, tanklate ja elektroonika-kauplustest – või jäätmejaama. Kus asub sulle lähim kogumiskast, vaata veebist: kuhuviaa.ee. Kaupmees, kes müüb patareid, on kohustatud vanad patareid ja akud tarbijalt tasuta tagasi võtma.

Patareide, akude ja teiste ohtlike jäätmete kohta saab lisaks lugeda veebilehelt: envir.ee/ohtlik.

Lemmikloomad saarel

Probleemid hulkuvate lemmikloomadega

Valda on tulnud mitmeid kaebuseid seoses lemmikloomade hulkumise ja koerte agressiivse käitumisega väljaspool oma kinnistu piire.

Siinkohal on oluline meelde tuletada, et looma omanik:

- peab tagama, et loom ei ohustaks kaaskodanikke, nende vara ega teisi loomi;

- kannab vastutust temale kuuluva looma tekitatud varalise kahju või tervisekahjustuse eest;
- peab tagama, et loom ei häiriks ja ei rikuks avalikkuse korda sh öörahu või heakorda.

Looma avalikus kohas viibimine on lubatud ainult kui:

- omanik tagab järelevalvet looma üle;

- omanik tagab looma tekitatud reostuse kohese koristamise;
- pimedal ajal on kohustuslik loomale kinnitatud helkurrihm, helkurvöö või muu sarnane ese.

Looma tegevuse eest, samuti looma viibimise eest väljaspool omaniku järelevalvet, vastutab omanik!

Hiiumaal alaliselt elav koer peab alates 1. jaanuarist 2022 olema tegevuslu-

ba omava veterinaararsti poolt mikrokiibiga märgistatud. Loom peab olema veterinaararsti poolt vaksineeritud marutaudi vastu.

Loe pikemalt koerte ja kasside pidamise eeskirja Hiiumaa vallas: www.riigiteataja.ee/akt/401022019006.

Koerte ja kasside pidamise eeskirja rikkumise eest, kui see ettevaatamatusest põhjustas varalise kahju või inimesele tervisekahjustuse – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahvühikut.

Kampaania raames käis loomaarsti juures 42 kassi

Hiiumaa vallavalitsus, loomaarst Ly Kokla ning Hiiumaa loomakliinik korraldasid taaskord 2022. aasta novembrikuus soodustingimustel kasside steriliseerimise ja kastreerimise kampaania, mille eesmärk oli soodustada Hiiumaa kasside steriliseerimist ja kastreerimist.

Protseduur aitab looma ja on loomaomanikule kasulik, sest:

- loom muutub rahulikumaks, hoiab rohkem kodu;
- võitlushaavade ravimine väheneb (antibiootikumiravi, tülikas krae...);

- väheneb erinevate kasvajate ning põletike risk;
- puudub mure, mida teha soovimatute järglastega;
- investeerimine kassi ühekordsesse lõikusesse võimaldab loomaomanikul kokku hoida raha edaspidistelt kulukatelt ja pikadelt raviprotseduuridelt.

Koduta loomade kolooniad on Hiiumaal väga tõsine probleem ja iga omanik vastutab oma looma eest ise. Ühest emakassist tekkivate järglaste hulk on toodud juuresoleval pildil.

2022. aasta sügisel läbiviidud kampaania raames steriliseeriti 27 emast ja kastreeriti 15 isast kassi. Vald tä-

nab loomaarste koostöö eest! Aitäh kõigile vallaelanikele,

kes hoolitsevad oma lemmikute eest!

100 aastat võrkpalli Hiiumaal

17. veebruaril toimub juubeliüritus „Võrkpallisajand Hiiumaal“ Kärldas Hiiumaa spordikeskuses kell 15. Kutsu-me osalema kõiki, kes aegade jooksul võrkpalliga seotud ja kõiki spordisõpru.

On teada, et võrkpall jõudis Hiiumaale 1922. aastal. 1923 kutsuti Hiiumaa esindus mängima Tallinna turniirile. 1933. aasta augustis toimus Käinas võrkpalliturniir, kus paremusjärjestus oli: 1. Käina A, 2. Käina B, 3. Emmaste. Järgnesid

Muda, Männamaa, Jausa.

Esimesed Hiiumaa meistrid selgitati 1948. aastal, kelleks oli Käina võistkond. 1958. aastal pandi alus Hiiumaa võrkpalliturniirile, mis tänavu toimus juba 65. korda. Alates 1950. aastatest muutus võrkpall Hiiumaal populaarseks. Saavutati väga häid tulemusi. 1975. aastal võitsid Kärldla keskkooli noormehed Lembit Saueri juhendamisel Eesti kesk-, keskeri- ja kutsekoolide esivõistlustel esikoha. Tree-

ner Ülari Kaibaldi poisid võitsid 2010. aastal Eesti meistri-võistlustel kuldmedalid U14 ja 2012. aastal U16 vanuseklassis. Hiiumaa võrkpalliturniir pälvis 2008. aastal Hiiumaa Kultuuripärli preemia.

Mängiti Kärldas, Käinas, Emmastes, Nurstes, Kõrgessaares jm. Noori juhendasid Kärldas Lembit Sauer, Aavo Aasvee ja Siiri Sülla, Käinas Linda Lepp ja Kaubo Heinsoo, Emmastes Ene Mänd. Täna sel päeval on noortetreeneriteks

Kärldas Ülari Kaibald ja Marge Vähter ning Kõrgessaares Anneli Mauer.

17. veebruaril on kavas võrkpallimängud, alates 16.45 pidulik osa ja kohvilaud.

Meenutamaks väärikat ajalugu olete kõik oodatud spordikeskusesse!

EDA TÄRK
peakorraldaja

Hiiumaa aasta küla 2022 konkurss

Head Hiiumaa külad ja külade sädeinimesed!

Ühendus Kodukant Hiiumaa kuulutas 29. detsembril 2022 toimunud üldkoosolekul välja Hiiumaa aasta küla 2022 valimise.

Hiiumaa aasta küla valimise eesmärgiks on avaldada avalikku tunnustust küladele tulemusliku tegutsemise eest, jagada laiemalt häid kogukonna toimimise praktikaid, aidata kaasa maaelu positiivse maine kasvule ning teadvustada

maa- ja külaelu olulisust Hiiumaakonnas.

Kui sinu küla (või külade piirkond) on viimase kahe aasta jooksul oma kogukonnas midagi ägedat teinud ja korraldanud, mida oleks tore ka teistega jagada, siis ootame teid kandideerima Hiiumaa aasta küla 2022 tiitlile.

Konkursi juhend ja kandideerimise ankeet on avalikult kättesaadavad Kodukant Hiiumaa kodulehel www.kkh.ee Uudiste rubriigis ja Kodukant Hiiumaa Facebooki kon-

tol. Täidetud ja digitaalselt allkirjastatud ankeete ootame **12. märtsiks 2023** aadressile hiiumaakodukant@gmail.com.

Lisainfot küsi julgelt Heli Üksik telefonil 5691 2640 või heliuustalu@gmail.com.

Hindamiskomisjon, kuhu kuuluvad Kodukant Hiiumaa juhatuse liikmed, Hiiumaa vallavalitsuse ja Hiiumaa vallavolikogu esindaja, kuulutab Hiiumaa aasta küla 2022 auni-metuse saaja välja **25. märtsil 2023.**

Võitja küla esitatakse kandideerima Eesti aasta küla 2023 tiitlile.

Eelnevatel aastatel on Eesti aasta küla tiitlile kandideerinud Hiiumaalt:

2015 – Kassari saare külad;
2017 – Kuriste külade piirkond;
2019 – Sõruotsa külad;
2021 – MUHVi külade piirkond.

HELI ÜKSIK
Ühendus Kodukant Hiiumaa juhatuse liige

Lastekaitse spetsialisti ametinimetus ajale jalgu jäänud

Jaauarist on Hiiumaa valla lastekaitse spetsialistide ametinimetus laste heaolu spetsialist.

Lastekaitse töö eesmärk on lapse heaolu tagamine. Lastekaitse spetsialistide töös on suur rõhk toetamisel ja hindamisel, tööülesanded on muutunud laialdasemaks, mistõttu ametinimetus on ajale jalgu jäänud

„Oma töös lähtume suuresti sotsiaalkindlustus-ameti poolt välja antud „Lapse heaolu hindamise käsiraamatust“. Keskne teema on lapse heaolu ning see kõlab oluliselt paremini kui lastekaitse, mis on pigem negatiivse alatooniga,“ selgitas Hiiumaa valla laste heaolu spetsialist Anni Üksik.

Üksik lisas, et aastatega on riigi tasandil suunatud ülesandeid kohalikule omavalitsusele ja seetõttu ei ole tööks ainult laste kaitsmine, pigem on suur rõhk toetamisel ja hindamisel.

Lisaks Üksikule töötab Hiiumaa valla laste heaolu spetsialistina Mari-Liis Leivalt. Laste heaolu spetsialistide kontaktid valla kodulehel vald.hiiumaa.ee/teenistujad.

- Esmapäeviti kl 15–16 **tervisevõimlemisring**.
- Teisipäeviti kl 12.30–13.30 **istumistantsuring**.
- Kolmapäeviti kl 11.30–12.30 **line-tantsuring**.
- Kolmapäeviti kl 12.45–14.15 **seeniortantsuring**.
- Neljapäeviti **tugitooleteatring**.
- Esmapäeval, **6. veebruaril** alates kell 8.30 **pediküüriteenus** (kohad täis!). **Lisainfo** Eve Heinmaa, tel 516 3126.
- Teisipäeval, **7. veebruaril** kell 10–12 **kokkamine** eakatega (tšahohbili (Gruusia kanahautis), ahjupirnid).
- Neljapäeval, **9. veebruaril** alates kell 12 ning reedel, **10. veebruaril**, laupäeval, **11. veebruaril** alates kell 9 **massaaziteenus**. Eelnev registreerimine Sigrid, tel 529 7429.
- Teisipäeval, **14. veebruaril** kohtumine ja esinemine Emmaste päevakeskuses, Tohvri hooldekodus. Väljasõit Kõrgessaarest kell 10.
- Neljapäeval, **16. veebruaril** kell 13 **koosviibimine päevakeskuses**. Transport: 12.15 Rootsi, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa
- Reedel, **17. veebruaril** väljasõit **Käina ujulasse**, ujulas viibimine kell 11.30–13.30: vesivõimlemine kell 11.30 (juhendaja Helin Kääramees), jõusaali kasutamine. Osalustasu 6 eurot. Transport: 10.35 Kõrgessaare, Lauka, 10.40 Viskoosa, 11 Kärldla.
- Neljapäeval, **9. märtsil** ja reedel, **10. märtsil** õppe- ja kogemusreis Saaremaale. Lisainfo ja transpordivajaduse teatamine Katrin, tel 5333 9472.
- Juuksur taas märtsis**. Lisainfo Sirje Vaku tel 5666 2317
- Kõrgessaare päevakeskuses **saab pesta pesu ja käia duši all**, eelnevalt kokku leppida Inna, tel 504 2292.
- Kolmapäeviti ja reedet kell 10–14 on võimalus **tervisemajassaunas käia**, kehtib tunni hind 5 eurot. Leiliruum mahutab kuni kolm inimest. Eraldi saunaruum nii meeste kui naistele. Sauna kasutamiseks eelnevalt kindlasti kokku leppida Anne-Ly Torstensson, tel 5606 0711.

- Hellamaa perekeskus**
- 27. jaanuaril kell 18 meenutuste õhtu: noorus.
 - Kolmapäeviti** kell 11 Lustiliste tantsu- ja lauluring. Lustilised ootavad oma ridadesse uusi liikmeid.
 - 9. veebruaril** kell 18 järjekordne mälumänguõhtu
 - 16. veebruaril** saavad kokku Pühalepa Vanamehed.

TEATED

- Sotsiaaltoetuste taotlemine**
- 16. veebruaril kell 10-12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Suuremõisa raamatukogus. Info: Urme Soonvald, tel 463 6844, 521 0997, urme.soonvald@hiiumaa.ee.
 - 15. veebruar, kolmapäev kell 11-12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Viskoosa raamatukogus. Info: Pille Näksi, tel 5855 3736, pille.naksi@hiiumaa.ee.
- Transporditeenus**
- Kärldla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsioon- või meditsiinasutusesse eakatele ja puudega inimestele. Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel 505 5746 või 463 6094

- Saunateenus**
- Kärldla sadama saun**
- 11. ja 25. veebruar kell 13-15 meestele ja 15.30-18 naistele. Pilet 2.30 eurot.

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

- ANTS MILISTE
- NILS NILSSON
- MATI NURS
- HARRI VAHTNA
- HILJA EESMAA
- URVE TSIRIT
- VILJE LIIV
- LIINA LAUPÄ
- VIRVE LÜLL
- LAIN RÖMME
- HELI KEEMU
- VIRVE SAAR
- LEIDA KIIVER
- SVEN KÜTTIM
- ALAR KESKSALU
- VÄINO HADJE
- MAIDO KUUSKOR

SÜNDMUSED

JAANUAR

N, 26. jaanuar

○ **Kl 16** noorte ujumisvõistluste karikasar- ri „Aasta ujuja 2022/2023“ vabaajakesku- ses Tuuletorn.

R, 27. jaanuar

○ **Kl 18–19** meenutuste õhtu: „Noorus“ Hel- lamaa perekeskuses. Hellamaa perekeskus ja Pühalepa vaba aja keskus kutsuvad jaga- ma mälestusi oma lapsepõlvest, kuulama teiste meenutusi ning veetma ühte mõnu- sat õhtut nostalgia lainel. Tegemist on 20+ sündmusega. Tasuta.

○ **Kl 18–20** Hiiumaa kino: „Fabelmanid“ Kärkla kultuurikeskuses.

Steven Spielbergi seni kõige isiklikum film põhineb režissööri lapsepõlve kirel filmite- gemise vastu ja perekonna dünaamilal, mis imbus ka tema töösse. Pilet 5 € – 6 €.

○ **Kl 19–20.30** Hiiumaa kino: „Kuulsu- se narrid“ Käina huvi- ja kultuurikesku- ses. Pilet 6 €.

○ **Kl 19** Hiiu Naaditeatri uus etendus: K. Sa- da „Maniakk“ Kärkla kultuurikeskuses. La- vastaja Ermo Mäeots. Pilet 5/7 € eelmüügis Kärkla kultuurikeskuses.

L, 28. jaanuar - P, 29. jaanuar

○ Korvpalliturniir „Kärkla Cup“ Hiiumaa spordikeskuses Põllu 27, Kärkla, Hiiumaa.

L, 28. jaanuar

○ **Kl 19–21** Comedy Estonia: Sander Õigus „Laiskus, ehk seitsmes surmapatt“ Kärkla kultuurikeskuses. 2022 sügisel nägi ilma- valgust Sander Õiguse seitsmes soolotund „Laiskus, ehk seitsmes surmapatt“. Pilet 16.20 € – 19.20 €.

P, 29. veebruar

○ **Kl 14** Hiiumaa kino: „Kuulsuse narrid“ Kõrgessaare vaba aja keskus.

○ **Kl 17** Hiiumaa kino: „Kuulsuse narrid“ Kõpu rahvamajas.

E, 30. jaanuar

○ **Kl 19–21.30** Hiiumaa kino: „Fabelma- nid“ Kärkla kultuurikeskuses. Pilet 5 € – 6 €. Steven Spielbergi seni kõige isiklikum film

põhineb režissööri lapsepõlve kirel filmi- tegemise vastu ja perekonna dünaamilal, mis imbus ka tema töösse.

VEEBUAR

K, 1. veebruar

○ **Kl 18–21.30** Hiiumaa kino: „Kuulsuse narrid“ Suuremõisa lossis. Pilet 6 €.

R, 3. veebruar

○ **Kl 18** Pianist Sten Lassmanni kontsert Käina huvi- ja kultuurikeskuses. Kava: El- ler, Brahms, Ravel, Chopin. Sissepääs prii.

L, 4. veebruar

○ **Kl 12** talvine Hiiumaa autoseiklus al- gusega Kärdlast. Võistlustrassi pikkus on orienteeruvalt 200 km, rada on märgitud nii kaardifragmentide kui ka suurte kaar- dilehtedega. Rada kulgeb mööda väikse- maid teid ja asulaid ja rajal on kuni 80 põ- nevat punkti, mis avardavad osalejate sil- maringi. Lisainfo ja registreerimine: www.seiklusministeerium.ee

○ **Kl 12.30** korvpalliturniir: KK Askus Jetoil ja KK Viimsi III Hiiumaa spordikeskuses. Põhiturniir, kus kohtuvad koduvõistkond KK Askus Jetoil ja külalisvõistkond KK Viimsi III.

○ **Kl 19** Hiiumaa kino: „Kuulsuse narrid“ Sõru sadama terminalis.

P, 5. veebruar

○ **Kl 11-13** liikumispühapäev „Aktiivne algus“ peredele, kus kasvamas 1-8-aasta- sed lapsed Hiiumaa spordikeskuses Kärd- las. Kergejõustikualal on ette valmista- tud seiklusrada, kus laps ja vanem saa- vad koos hüpata ja joosta, visata ja püü- da, roomata, keerelda ja rullida. Soovitat- oleks, et kell 11 paiku tuleksid väiksemad ning alates kell 12 veidi suuremad. Osa- luspanus 2 eurot pere kohta. Lisainfo: Elo Saue, tel 510 7705 ning hiiumaasportdikoool. ee.

N, 9. veebruar

○ **Kl 18** mälumänguõhtu Hellamaa pere- keskuses. Lisainfo tel 5694 196.

L, 11. veebruar

○ **Kl 21-02** Carriba sõbrapäevapidu: HUNT LIVE ööklubis Carriba Käinas.

○ Talvine aerutamine meresüstadega Hiiu- maal Kalanas, lisainfo www.seakayakin- gestonia.com.

P, 12. veebruar

○ Talvine aerutamine meresüstadega Hiiu- maal Kalanas, lisainfo www.seakayakin- gestonia.com.

T, 14. veebruar

○ **Kl 19** Hiiu Naaditeatri uus etendus: K. Saja „Maniakk“ Käina huvi- ja kultuurikes- kuses. Lavastaja Ermo Mäeots. Piletid 5/7 €, müügil kohapeal.

K, 15. veebruar

○ **Kl 10-16** koolitus: fotograaf Olev Mihkel- maa „Hea tootefoto saladused“ Hiiumaa arenduskeskuses.

○ **Kl 18** Berit Tikenbergi klaveriõhtu Kärd- la muusikakooli saalis.

N, 16. veebruar

○ **Kl 16** karikasarja „Aasta ujuja 2022/23“ VI etapp Käina ujulas.

○ R, 17. veebruar

○ **Kl 15** juubeliüritus „Võrkpallisajand Hiiumaal“ Hiiumaa spordikeskuses.

○ L, 18. veebruar

○ **Kl 12.30** korvpallivõistlus KK Askus/Je- toil vs Keila korvpallikool Hiiumaa spor- dikeskuses.

○ P, 19. veebruar

○ **Kl 11-13** liikumispühapäev „Aktiivne algus“ peredele, kus kasvamas 1-8-aasta- sed lapsed Hiiumaa spordikeskuses Kärd- las. Kergejõustikualal on ette valmistatud seiklusrada, kus laps ja vanem saavad koos hüpata ja joosta, visata ja püüda, roomata, keerelda ja rullida. Soovitat- oleks, et kell 11 paiku tuleksid väiksemad ning alates kell 12 veidi suuremad. Osaluspanus 2 eurot pere kohta. Lisainfo: Elo Saue, tel 510 7705 ning hiiumaasportdikoool.ee.

○ **Kl 12-15** sportlik vastlapühapäev pere- dele Kõrgessaare VAKis, avatud on Noor-

tekeskuse kohvik.

K, 22. veebruar

○ **Kl 18** noorte ronimisvõistluse karikasar- ja Noor Tipu Tegija V etapp Tuuletornis. Li- sainfo www.tuuletorn.ee

○ **Kl 18-20** vestlusõhtu ettevõtjatega maan- teetranspordi teemal Rannapaargus.

N, 23. veebruar

○ **Kl 18** „Kontsert Eestile“ Käina huvi- ja kultuurikeskuses.

R, 24. veebruar

○ **Kl 16** Kärkla osavalla kummardus Ees- ti vabariigile. Ansambel LEE tantsueten- dus „Külavahe folk“ ja kohvilaud Hiiumaa spordikeskuses. Pilet eelmüügist kultuuri- keskusest 8 €, kohapeal 10 €. Lapsed 10. elu- aastani tasuta.

○ Traditsiooniline vabariigi aastapäevale pühendatud rahvamatk Kõrgessaarest Reigi pastoraadi juurde ja Eesti vabariigi hümn- i laulmine Reigi pastoraadi juures. Lisainfo: Anne-Ly Torstensson, tel 5606 0711, [anne- ly.torstensson@hiiumaa.ee](mailto:anne-ly.torstensson@hiiumaa.ee).

L, 25. veebruar

○ **Kl 15** Eesti vabariigi aastapäeva tähist- mine, kontsert ning Hiiumaa valla tunnus- tussündmus Suuremõisa lossis.

MÄRTS

1. märts

○ **Kl 13-18** verekeskuse doonoripäev Kärd- la kultuurikeskuses.

N, 9. märts

○ **Kl 18** mälumänguõhtu Hellamaa pere- keskuses. Lisainfo tel 5694 1961.

N, 16. märts

○ **Kl 19** Vana Baskini teatri etendus „Aabit- sakukk“ Kärkla kultuurikeskuses.

L, 18. märts

○ **Kl 12.30** korvpallivõistlus KK Askus/Je- toil vs Haapsalu Hiiumaa spordikeskuses.

E, 20. märts

○ Hiiumaa rahvatantsijate kevadine esi- nemine Kõrgessaares.

NÄITUSED

KÄRDLA

KULTUURIKESKUSE GALERII

Avatud E-R 10-18.

○ Kuni 3. veebruarini Erika ja Tambet Pedaku näitus „**Made in Saaremaa. Põhjala siid**“.

○ Alates 7. veebruarist Valev Sei- na näitus „**ÜKS TEINE TUBA**“. Tasuta.

NELJA NURGA GALERII

Avatud R-L 11-15 ja kokkuleppel.

○ Nelja Nurga galeriis on kuni 4. veebruarini avatud Erika Ja Tam- bet Pedaku vilditud teoste näitus „**Põhjala siid**“. Tasuta.

○ Neljapäeval, 9. veebruaril kell 17 avame filmi-, teatri- ja kostüü- mikunstnik Mare Raidma näitu- se „**Kavand ja kostüüm**“. Tasuta. Näitus on avatud 9.02-4.03.2023. Näitusel on võimalik tutvuda Ma- re Raidma loominguga filmidele 2002-2022.

Käesolev näitus on jätkuks varase-

male, 2016. aastal Rakvere teatris olnud väljapanekule „Kavandilt kaamera ette“. Uus näitus ekspo- neerib esmakordselt ka uuemate filmide nagu „Kalev“ ja „The Twin“ kostüümikomplekte.

○ Galerii müügiosas saadaval Hiiumaa loojate looming. Külas- tusaegade kokkuleppimine väl- jaspool lahtiolekuaegu: Helle- Mare Kõmmus, tel 529 9429, Ka- ja Hiis-Rinne, tel 510 9255 ja Kal- li Sein, tel 503 2246. Rohkem infot FB #neljanurga.

HIIUMAA MUUSEUMID

HIIUMAA MUUSEUMI

PIKK MAJA KÄRDLAS

Avatud E-R 10-17, L 10-15, 23.02.2023 avatud 10-14. 24.02.2023 suletud.

NÄITUSED PIKAS MAJAS:

○ Näitus „**Lapsepõlves...**“ – ava- tud kuni 6. märtsini 2023!

Suureks kasvamise lood ja ko- gemused. Väikeseks lapseks ole- mise ajal õpid, avastad ja märkad kõige rohkem, kogu maailm on pä- riselt uus. Mida me lapsepõlvest mäletame? On need mälestused pigem rõõmsad või kurvad? Kas mäletame ise või usume mäleta- vat meile räägitut? Mälul on või- me osad mälestused blokeerida ja teised suuremaks mõelda. Just lapsepõlvemälestustega juhtub seda viimast sagedasti.

Näitusel on kasutatud Hiiumaa muuseumi kogudes olevaid lugu- sid ja esemeid ning muuseum on neid ka selleks väljapanekuks juur- de kogunud. Suurem osa mäles- tustest on pärit 20. sajandist, kuid osa ulatuvad tagasi ka 19. sajandi II poole.

○ Näitus „**MUINASJUTT. Kunst muuseumi kogudest**“.

Näitusel on esindatud väike val- lik Hiiumaa muuseumi kunsti-

kogust. Väljapanek mõjub nagu muinasjutt, sest siin seisavad kõr- vuti kunstnikuks õppinute ja as- jaarmastajate tööd, tööline kunst ja järeleaimamise katsed. On tun- tud nimesid ja vähem tuntud au- toreid. Kõiki neid on tagant sundi- nud suur loomise tahe. Kuna prae- gu viib iga järgnev päev meid lähe- male hingede ja jõuluajale ja sealt edasi uuesti kevadet ootama, leiab neis töödeski aastaaegade vahel- dumisele omaseid muutusi värvi- des ja meeleoludes.

○ **Uus näitus „KÄRTALBY, KER- TEL, KÄRDLA“ alates 31.01.2023 Pika Maja galeriis.**

Näitus räägib Kärkla loost esimes- test kirjalikest allikatest rootslaste Kärdlast kuni Kärdlas toimunud muutusteni 21. sajandil. Sellest, kuidas tagasihoidlikust ja paljuski unustatud minevikuga külast sai Läänemaa suurima tööstusette- võttega alev ning sealt edasi saare

ainus linn. Näitusel saab näha klu- bisid ehk Kärkla kalevivabriku ko- durahasid, vabriku maketti, Kärd- la kalevit ning Kärkla toodangut ka tänasest päevast. Näitusel on roh- kelt fotomaterjali Kärdlast läbi aja. Tule ja tutvu Kärkla lugudega Pi- kas Majas!

○ **Veebinäitused „Vaimne pä- rand Hiiumaa toodetes“ ja „Näh- tamatu juubilar – Kärkla kalevi- vabrik 190“** lehel muuseum.hiiu- maa.ee.

○ Muuseumi lahtiolekuaegadel on avatud ka muuseumipood ja laste mängutuba Pikas Majas. Li- sainfo: +372 463 2091 või [info@ hiiumaamuuseum.ee](mailto:info@hiiumaamuuseum.ee).

○ NB! Mihkli talumuuseum ja Rudolf Tobiase majamuuseum on avatud ainult ettetellimisel, Kassari muuseumimaja on tal- vepuhkusel.

